

Alm. rapgræs

Dyrkningsvejledning 2024

Innovation
og vækst

Anvendelse

Alm. rapgræs anvendes i enkelte græsmarksblandinger til mose- og engarealer samt til oversåning af golf-greens (specielt i Syd-europa).

Jordbund og krav til nedbør

Alm. rapgræs dyrkes fortrinsvis på veldrænedede lavtliggende muldrige jordtyper som f.eks. inddæmmet sø-/havbund. Alm. rapgræs tåler ikke tørke i vækstperioden, da den har et overfladisk rodnet. Dyrkning af alm. rapgræs bør ikke foregå på humus og lavbundsjord med forekomst af enårig rapgræs, knæbøjet rævehale eller fløjlsgræs, som netop ofte findes på vandlidende jorder. Dyrkning kan også ske på lettere jordtyper uden større ukrudtstryk af enårig rapgræs og med mulighed for vanding.

Dyrkningssikkerhed

Alm. rapgræs er en dyrkningssikker afgrøde, hvis vandforsyningen er i orden.

Sorter og sortsskifte

Der dyrkes i Danmark kun relativt få forskellige sorter. Af hensyn til sortsrenhed bør der mellem sortsskifte gå ca. 6-8 år.

Udlægsmetoder

Alm. rapgræs udlægges i vårbyg eller vårhvede i foråret. Der anvendes en moderat udsædsmængde i dæksæden ligesom gødningstilførslen også modereres.

Udsæd

Der anvendes 7-8 kg basisfrø pr. ha og plantebestanden må gerne være relativ tæt for bedre at kunne udkonkurrere eventuelle planter af enårig rapgræs. Sådybden bør være max. 1,0 cm. For bedre at kunne styre sådybden, er det en fordel at tromle forud for såning.

Udlæg i vårsæd

For at undgå unødigt konkurrence bør spildet ved høst af dæksæden minimeres mest muligt. Der afsættes en kort stub, og halmen fra dæksæden fjernes hurtigst muligt. Snitning af halmen fra dæksæden frarådes, idet dette vil reducere frøudbyttet.

Gødskning efterår

For at trimme rapgræsmarken til vinteren, vil en afpudsning i 2-3 cm's højde ultimo september være tilrådelig. Udlægget tilføres 25 kg N pr. ha efter afpudsning. Der tilføres evt. 1 - 1,5 l Mangan pr. ha, inden væksten stopper i efteråret.

Tidlig forår

Da alm. rapgræs har et meget spinkelt rodnet og således har let ved opfrysning, kan en cement-tromling i det tidlige forår tilrådes. Ved begyndende vækst uden udsigt til nattefrost tilføres 1-2 gange 1 - 1,5 l Mangan pr. ha.

Gødskning forår

Der gødes ved begyndende vækst primo marts måned med 120-130 kg N pr. ha. Landbrugsstyrelses norm for høst 2024 er 120 kg N pr. ha. Behovet for P og K er henholdsvis på 20 og 50 kg pr. ha. Svovlbehovet er ca. 15 kg pr. ha.

Ukrudt

Da enårig rapgræs ikke kan bekæmpes i alm. rapgræs, bør dette ukrudtsgræs i videst mulige omfang bekæmpes andetsteds i sædskiftet. Knæbøjjet rævehale og fløjlsgræs forekommer oftest på vandlidende arealer og udlæg bør derfor heller ikke foregå på sådanne jorde. Blandt tokimbladede ukrudtsarter, som især er vanskelige at rense fra, er: kamille, skræppe, fuglegræs, forglemmigej, haremadvort og hønsetarm.

Ukrudt - dæksæd forår

Da alm. rapgræs dårligt tåler de kemiske ukrudtsmidler om foråret i høståret, er det ekstra vigtigt at foretage en effektiv ukrudtsbekæmpelse i udlægsåret. Midlerne DFF, Starane XL og Primus må anvendes.

For at sikre en optimal effekt vil en splitbehandling være at foretrække. Den kan f.eks. udføres med 0,05 l Primus + spredklæbemiddel pr. ha på ukrudtets kimbladsstadiet.

Hvor der efterfølgende fremkommer hanekro, pileurter eller burrenerre, kan der til svampebekæmpelsen primo juni tilsættes 0,6 l Starane XL pr. ha.

Efter høst af dæksæden kan det undertiden være nødvendigt at følge op med en supplerende ukrudtsbekæmpelse i september måned. Dette kan f.eks. foretages med 0,05-0,07 l DFF pr. ha. DFF må kun anvendes 1 gang pr. vækstår.

Ukrudt – forår i høståret (nødløsning!)

Såfremt det bliver nødvendigt at bekæmpe ukrudt om foråret i frøavlsåret, kan midlerne Primus, DFF og Ariane FGS anvendes, men afgrøden skades lidt af behandlingen.

Primus + spredklæbemiddel kan anvendes fra det tidlige forår med doser op til 0,075 l pr. ha, og har speciel god effekt mod kamille og burrenerre. Hvis stedmoder, ærenpris eller tvetand forekommer tilsættes 0,05-0,08 l DFF pr. ha.

Anvendelse af DFF og Primus sker med off-label godkendelser, og kan skade afgrøden.

I 1.års marker udlagt i dæksæd må der i foråret anvendes op til 2,5 l Ariane FGS pr. ha. Der er gode erfaringer med en blanding af 0,08 l Primus + 1,5 l Ariane FGS, når temperaturen er over 12-14°C om dagen og nattemperaturen er over 5°C. Også hormonmidler som f.eks. Ariane FGS anvendt om foråret kan virke hård mod afgrøden.

Sygdomme og skadedyr

Alm. rapgræs angribes sjældent af sygdomme og skadedyr. I fugtige forsomre kan stærke angreb af meldug eller rust dog udløse en svampebekæmpelse med 0,3 l Orius Gold pr. ha.

Skårlægning og høst

Alm. rapgræs er meget tvemoden og spildsom og bør derfor altid skårlægges.

Modningstidspunktet for alm. rapgræs er først i juli måned og kendetegnes ved at afgrøden får et rødviolet skær og begynder at drysse. På skårlægningstidspunktet vil mange af stænglerne endnu være grønne og et dagligt tilsyn vil i denne periode være tilrådeligt. Skårlægning foretages med skivehøster/slåmaskine og efter en vejringstid på 10-14 dage kan afgrøden høstes. Skårlægning må ofte foretages på en meget kort stub. Skårløftning eller underskæring med en skivehøster vil i visse høstår være en god løsning for at hjælpe afgrøden til tørring på skåret. For at opnå en passende god renhed og undgå et spild, er det vigtigt, at afgrøden er godt tør og gennemvejret.

Mejetærskerens indstilling

Tærskning foregår normalt med pick-up, men kan også foretages uden pick-up med akshævere monteret på hver anden finger. For at opnå en rimelig rentærskning må der påregnes en ret hård behandling i cylinderen. Kørehastigheden SKAL holdes lav, hvilket vil sige på 1-2 km/time. Broafstanden skal være lille og cylinderhastigheden høj, så rentærskning opnås i cylinderen. Ved at montere blændeplader under broen kan rentærskningen forbedres, men samtidig nedsættes kapaciteten! Den største del af frøene skal udskilles i broen, idet den lødne vare efterfølgende er svær at adskille på rysterne og i renseriet. Der må af samme grund påregnes en stor mængde returmateriale. Under fugtige og besværlige høstforhold kan emtesoldsforlængeren derfor erstattes med en fingerrist. Flere avlere af alm. rapgræs har gode erfaringer med ombygningen af soldkassen med en returblæser, som fører materialet fra emtesoldet retur til cylinderen, hvilket derved reducerer spildet.

Grundindstillinger	
Cylinderhastighed	1000 – 1200 omdr. / min.
Broafstand	Ca. 1-2 mm, så lille som muligt (evt. montering af blændeplader)
Halm rotor	Middel hastighed og afstand
Øverste sold	Ca. 16-20 mm lamelåbning
Soldforlænger	Ca. 22 mm lamelåbning
Nederste sold	Ca. 10 mm lamelåbning
Luftretning	Vindleder stilles med retning mod emtesoldets midterste/forreste del
Luftmængde	Mindste (laveste hastighed på blæseren)

Rumvægt

1 m³ råvare vejer ved normal renhed ca. 150 -175 kg

Afregningsgrundlag

Alm. rapgræs afregnes på grundlag af:

Rent spiret frø: 87%
Andre plantearter: 0,5%

Ved et indhold over 0,1% andre rapgræsser og hundegræs reduceres afregningsprisen med 10%.

EU's kvalitetskrav:

Minimumskrav til kvaliteten er:

Renhed: 85%

Spireevne:	75%
Fremmed kulturfrø + ukrudt:	Max. 2%, dog max. 1,0% af en enkelt art. Til og med 0,8% af andre græsser henregnes dog ikke til fremmed kulturfrø.
Indhold af kvikfrø:	Max. 0,3%
Indhold af skræppe excl. rødknæ:	Max. 2 stk. i 5 gram

Udbytte / økonomi

	Udbytte (kg/ha)	Pris (kr./kg)	Bruttoindtægt (kr./ha)
2018	804	25,83	20.767
2019	797	18,55	14.784
2020	845	21,61	18.260
2021	889	22,19	19.726
2022	1.129	23,76	26.825
Gennemsnit (2018-22)	893	22,39	20.072

Tabellen viser gennemsnitsudbyttet i Danmark (Kilde: Brancheudvalget for Frø og TystofteFonden), den gennemsnitlige afregningspris samt brutto-indtægten pr. ha.

Årets gang i marken

Udlægsår

April	Udlæg i dæksæd
Maj	Ukrudtsbekæmpelse i dæksæden.
August	Høst af dæksæd. Undgå spild. Kort stub afsættes. Halmen fjernes hurtigst muligt. Svage udlæg gødes. Evt. afpudsning.
September	Evt. supplerende ukrudtsbekæmpelse efter høst af dæksæd. Vigtigt med en effektiv ukrudtsbekæmpelse forud for høståret.
Oktober	Afpudsning i slutningen af september eller begyndelsen af oktober i 2-3 cm's højde samt gødskning med 25 N/ha. Tilførsel af 1 – 1,5 l Mangan pr. ha.

Høstår

Marts	Gødskning ved begyndende vækststart med 110-120 kg N/ha, 20 kg P/ha, 50 kg K/ha og 15 kg S/ha. Tromling på let fugtig jord. Tilførsel af 1 – 1,5 l Mangan pr. ha.
April	Sidste reelle mulighed for ukrudtsbekæmpelse. Forårsbekæmpelse bør så vidt muligt undgås.
Juni/Juli	Skårlægning når afgrøden får et rødviolet skær og frøene begynder at drysse.
Juli	Høst efter 10-14 dages vejring på skår, når afgrøden er godt tør. Evt. skårløftning, hvis dårlige vejrforhold i høst.

Februar 2024, ingen ansvar, læs etiketten inden brug.